

Poikkeuksellinen säännöllinen työaika. Pelastuslaitos.**Dnro 5/2021, annettu 23.4.2021**

Aluehallintoviraston tekemästä päätöksestä kumottiin ja muutettiin kaksi lupaehtoa ja yksi lupaehto osittain.

Huom. Annettu liitepäätöksenä. Liitteitä ei ole mukana tässä päätöksen lyhennelmässä.

Työtuomioistuin antanut valituksen johdosta päätöksensä 20048/03.04.04.01.00/2021.

Oikaisuvaatimuksen tekijä: X:n pelastusliikelaitos

Vireille: 14.1.2021

Oikaisuvaatimuksen
kohde: Lounais-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueen
päätös Dnro LSAVI/11315/2020, joka on annettu 31.12.2020 (liite
nro 1).

X:n pelastusliikelaitoksen oikaisuvaatimus ja sen täsmennys sekä henkilöstön edustajien lausumat ovat työneuvoston päätöksen liitteinä (oikaisuvaatimus liite nro 2, täsmennys liite nro 3 ja henkilöstön edustajien lausumat liite nro 4).

TYÖNEUVOSTON PÄÄTÖS

Lounais-Suomen aluehallintoviraston tekemän päätöksen LSAVI/106162020 lupaehdot 1 ja 5 kumottiin. Lisäksi kumottiin lupaehdon 7 ensimmäisessä kappaleessa oleva enintään 24 tunnin pituista työvuoroa koskeva osuus. Kumotut lupaehdot ja lupaehdon 7 kumottu osuus kuuluvat jatkossa seuraavasti:

1. Säännöllisen työvuoron pituus on enintään 24 tuntia. (toinen virke poistettu)
5. Ensihoitajien säännöllinen työaika saa olla enintään keskimäärin 42 tuntia viikossa enintään 52 viikon pituisen tasoittumisjakson aikana.
7. Työvuorot ja niitä seuraavat vapaajaksot on suunniteltava niin, että lupaehdossa 1 tarkoitettua työvuoroa seuraa aina vähintään 72 tunnin pituinen lepoaika. Mainittua työvuoroja ja lepoaikoja koskevaa järjestelyä voidaan kuitenkin muuttaa poikkeuksellisesti työnantajan ja työntekijän sopiman, perustellusta syystä toteutettavan työvuoron vaihdon johdosta. Tässä tarkoitettuja vuorojen vaihtoja voi olla enintään 10 vuodessa. Vaihdetun työvuoron alkamista tulee edeltää ja sen päättymistä tulee seurata aina vähintään 24 tunnin pituinen lepoaika. Vuorojen vaihdon aiheuttama 72 tunnin pituisen lepoajan lyhentyminen on korvattava vastaavalla vapaalla tasoittumisjakson puitteissa.

Lisäksi lupaehdossa 1 tarkoitettujen työvuorojen väliin on mahdollista sijoittaa enintään kahdeksan (8) tunnin pituisia ammattitaidon ja -pätevyyden ylläpitämiseksi välttämättömiä koulutuksia ja harjoituksia. Niistä kertyneet tunnit on annettava vapaana tasoittumisjakson aikana. Mainittuja koulutus- tai harjoituspäiviä saa olla vuodessa enintään 10. Koulutukset ja harjoittelut on otettava huomioon jo työvuorosuunnittelussa.

Työnantajan on huolehdittava siitä, että työvuorojen välinen lepoaika on riittävä palautumiseen. Riittämätön lepoaika voi rajoittaa vuorojen vaihtojen sallimista, samoin kuin koulutuksen ja harjoituksen järjestämistä, samoin kuin niiden sijoittamisen ajankohtaa työvuorojen välissä.

Lupaan lisättiin seuraavat maininnat numeroitujen lupaehtojes jälkeen:

Lupaehtojen toteuttaminen riippuu työhön mahdollisesti sovellettavan muun normiston sisällöstä, eikä lupa oikeuta poikkeamaan siitä. Lupa ei myöskään vapauta työvuoroluettelon laatimisesta.

Päätöksen perustelut

Työaikalain (872/2019) 5 §:n 1 momentin mukaan säännöllinen työaika tulee järjestää enintään kahdeksaksi tunniksi vuorokaudessa ja keskimäärin enintään 40 tunniksi viikossa. Työaikalain 25 §:n 1 momentin mukaan työntekijälle on annettava jokaisen työvuoron alkamista seuraavan 24 tunnin aikana vähintään 11 tunnin keskeytymätön lepoaika varallaoloaikana tehtyä työtä lukuun ottamatta. Työaikalain 39 §:n 1 momentin mukaan aluehallintovirasto voi kuitenkin määräämillään ehdoilla myöntää luvan poiketa 5 §:n mukaista säännöllistä työaika, samoin kuin 25 §:n mukaista vuorokausilepoa koskevista säännöksistä työssä, jota tehdään vain aika ajoin sen vuorokautisen työajan kuluessa, jona työntekijän on oltava valmiina työhön.

Aluehallintovirasto on edellyttänyt luvassaan sitä, että enintään 24 tunnin pituista työvuoroa seuraa aina vähintään 72 tunnin pituinen vapaajakso, ja että työvuoroa edeltää aina vähintään 24 tunnin pituinen vapaajakso.

Pelastusliikelaitos on työneuvostolle toimittamassa lisäselvityksessään tuonut esille, että käytännössä voi satunnaisesti syntyä tarve muuttaa pääsääntöistä työn rytmitystä, jossa 24 tunnin pituista työvuoroa seuraa aina 72 tunnin pituinen lepoaika. Tällöin 72 tunnin pituiselle lepoajalle voi sijoittua koulutusta. Lisäksi henkilöstön kesken voi tulla kysymykseen eri syistä aiheutuvaa työvuorojen vaihdon tarvetta. Näissä tapauksissa suunnitellusta lepoajasta saamatta jäänyt lepoaika annettaisiin myöhemmin luvan mukaisen kulumassa olevan tasoittumisjakson aikana.

Työneuvosto katsoo, että työnantajan esille tuomat poikkeukselliset tilanteet voidaan ottaa huomioon luvassa, mutta niitä koskevat lupaehdot on laadittava täsmällisesti. Työneuvosto pitää työaika-suojan riittävän turvaamisen kannalta välttämättömänä, että vuorojen vaihtoja sekä koulutusten ja harjoitusten järjestämistä, samoin kuin koulutuksen ja harjoitusten kestoja vuorokaudessa, rajoitetaan määrällisesti. Samasta syystä työneuvosto pitää tarpeellisena edellyttää, että mahdollisesti vaihdetun työvuoron alkamista edeltää ja sen päättymistä seuraa aina vähintään 24 tunnin pituinen lepoaika.

Aluehallintovirasto on rajannut ensihoitajien keskimääräisen viikoittaisen työajan enintään 40 tunniksi enintään 52 viikon pituisen tasoittumisjakson aikana. Samassa yksikössä toimivien palomiesten viikoittaisen työajan enimmäismääräksi on sen sijaan hyväksytty enintään 42 tuntia. X:n pelastuslaitos on palvelutasopäätöksessään vuosille 2021 - 2024 suunnitellut toteuttavansa H:llä pelastustoimen ja ensihoitopalvelun yhteisyksikön (hybridi -yksikkö), jossa työparina tulisi työskentelemään palomies-ensihoitaja ja ensihoitaja (hoitotaso). Jo toiminnan käytännön järjestelyiden näkökulmasta vaikuttaa epätarkoituksenmukaiselta, että työparin jäsenillä olisi eripituinen viikoittainen työaika. Toisaalta aluehallintovirasto ei ole perustellut päätöstään rajoittaa ensihoitajien viikoittaista työaikaa enintään 40 tuntiin. Työneuvosto on palauttanut asiat dnro 20/2020 ja dnro 23/2020 aluehallintovirastoon, koska niissä ei ollut riittävästi perusteltu ensihoitajien viikoittaisen keskimääräisen työajan rajaamista 40 tuntiin. Sen sijaan päätöksessään dnro 7/2021 työneuvosto päätyi enemmän viivytyksen välttämiseksi ratkaisemaan asian itse palauttamatta käsittelyä aluehallintovirastoon, vaikka tuos-sakin asiassa aluehallintoviraston tekemän päätöksen perustelut olivat hyvin niukat. Työneuvosto katsoo, että oikaisuvaatimuksen kohteena olevassa asiassa voidaan toimia samoin kuin asiassa dnro 7/2021 ja ratkaista asia työneuvostossa palauttamatta sitä aluehallintovirastoon. Työneuvosto ei näe - ottaen huomioon luvassa asetetut lepoaikavaatimukset - työaikasuojelun näkökulmasta tarpeelliseksi rajata hybridiyksikön ensihoitajien viikoittaisen työajan enimmäismäärää aluehallintoviraston tapaan keskimäärin vain 40 tuntiin. Näin ollen työneuvosto hyväksyy työnantajan vaatimuksen järjestää ensihoitajien viikoittainen työaika keskimäärin 42 tunnin pituiseksi.

Muilta osin työneuvosto hylkää pelastusliikelaitoksen esittämät vaatimukset. Varallaolojärjestelyt eivät kuulu työaikalain 39 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun toimivallan piiriin. Luvassa asetetut lepoaikavaatimukset ovat ehdottomia.

Sovelletut lainkohdat

Hallintolain (434/2003) 49 g §:n (581/2010) 1 momentti.

Työaikalain (872/2019) 5 ja 25 § sekä 39 §:n 1 momentin 1 kohta.

Päätös on yksimielinen ja se perustuu puheenjohtaja Ahtelan ja jäsenten Hjelt, Ilveskivi, Rautio ja Salonen mielipiteeseen.